



نام و نام خانوادگی:

تعداد سوال: ۲۰

نام آزمون: ادبیات فارسی دوم کل کتاب

زمان برگزاری: ۲۰ دقیقه

افشار

مرکز مشاوره تحصیلی دکتر
علیرضا افشار

۱) مفهوم بیت «سعدیا گرچه سخن دان و مصالح گویی به عمل کار بر آید به سخن دانی نیست» با همه ی ابیات به جز بیت متناسب است.

- ۱) حافظ خام طمع شرمی از این قصه بدار
- ۲) قول و عمل چیست جز ترازوی دینی
- ۳) زهر سود کسان گو نه بهر شهرت خویش
- ۴) قول را نیست ثوابی چو عمل نیست برو
- عملت چیست که فردوس برین می خواهی
- قول و عمل ورز و راست دار زبانه
- که قول بی غرضان در جهان سمر گردد
- ایزد از بهر عمل کرد ترا وعده ثواب

۲) در بیت «حافظ به خود نپوشد این خرقة می آلود / ای شیخ پاکدامن! معذور دار ما را» کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) عشق حافظ اجباری بود نه اختیاری
- ۲) خرقة می آلود: لباس عاشق و عرفان است
- ۳) شیخ پاکدامن: پیری که از آلودگی به دور است
- ۴) پاکدامن: کسی که لیاقت عاشقی را نداشته است

۳) عبارت زیر معرف کدام کتاب است و نویسنده ی آن کیست؟

کتابی است تاریخی با نثر روان و شیرین درباره ی خلفای عباسی سخن رانده است.

- ۱) تجارب السلف - و صاف الحضرة
- ۲) تجارب السلف - هندوشاه نجوانی
- ۳) تاریخ و صاف - و صاف الحضرة
- ۴) تاریخ و صاف - هندوشاه نجوانی

۴) مفهوم کدام بیت با عبارت اصبحُ امیراً و امسیتُ اسیراً متناسب است؟ (سراسری هنر - ۸۳)

- ۱) مژده ای دل که دگر باد صبا باز آمد
- ۲) شد اوج وصل بر من مسکین ، حسیض هجر
- ۳) نگارا بر سر کویت دلم را هیچ اگر بینی
- ۴) ناامید از روشنی ای دل به تاریکی مباش
- هدهد خوش خبر از طرف سبا باز آمد
- دیشب سپهر بودم و امشب زمین شدم
- ز من دل خسته یادآور ، شبت خوش باد من رفتم
- زان که شام هجر را صبح وصالی در پی است

۵) مفهوم «ما زَمیت اذ رمیت و لکن الله رمی» در کدام گزینه دیده نمی شود؟

(سیزدهمین المپیاد ادبی)

- ۱) که تا برهم زنی دیده، نه این بینی نه آن بینی
- ۲) ز یزدان نه از ارکان که کوتاه دیدگی باشد
- ۳) که خطی کز خرد خیزد، تو آن را از بنان بینی
- ۴) عطا از خلق چون جویی، گر او را مال ده گویی

۶) وصف اصطلاح ساختمانی «گوشواره» کدام است؟ (سراسری انسانی - ۸۳)

- ۱) آن چه که به شکل خورشید مدور از فلز سازند و بالای قبه و مانند آن نصب کنند.
- ۲) نوعی تزیین ساختمان که اتاق ها و ایوان ها را به شکل های برجسته یا پله پله گچ بری می کنند.
- ۳) لغاز ساختمان یا بنایی ستون مانند که بر دو جانب در ورودی ساختمان از بن دیوار تا بالا به عقب کشیده می شود.
- ۴) اتاقی در خانقاه که به خلوت و ریاضت سالکان و فقرا اختصاص داده می شد و گوشه و شاه نشین هم نامیده می شد.

۷) مفهوم عبارت «صاحب حق را مظفر باید شمرد اگر چه حکم به خلاف هوای او رود و در طالب باطل را مخذول پنداشت اگر چه حکم بر وفق مراد او رود»، کدام است؟

(سراسری زبان - ۸۲)

- ۱) کسی که در محاکمه به نفع او رأی داه باشند. باید با نافرمانی از نفس اماره، بر باطل پیروز شود.
- ۲) پیروز و موفق کسی است که حکم، موافق خواست او صادر شده باشد و گر نه مغلوب و شکست خورده است.
- ۳) صاحب حق، پیروز است اگر با هوای نفس خود، مبارزه کند و باطل به سبب پیروزی از نفس، ذلیل و خوار است.
- ۴) صاحب حق، پیروز است اگر چه حکم، علیه او صادر شده باشد و مدعی ناحق، خوار و ذلیل است اگر چه حکم به نفع او صادر شده باشد.



۸ در بیت «در سخن مخفی شدم مانند بو در برگ گل / هر که خواهد دیدنم گو در سخن بیند مرا» کدام کلمه ایهام دارد ؟

- ۱ سخن ۲ مخفی ۳ بو ۴ گل

۹ کدام گزینه از جهت املایی درست است ؟

- ۱ به رسم معموله ی همه ساله اعازم اهل اردو و تمام ملتزمین حاضر بودند .
۲ آلتی مقرض مانند که هم از آن استخوان ساخته شده بر دماغ خود نسب می کند .
۳ در آگیری سه ماهی بود : دو حازم ، یک عاجز ، با این همه عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد و در دفع مکاید دشمن تأخیر صواب نبیند .
۴ لگری دندان قروچه ای کرد اما از شدت خشم و قیظ و تلاطم خاموش ماند .

۱۰ کدام گروه از آرایه های ادبی، همگی، در بیت: «آخر ای مطرب از این پرده عشاق بگرد چندگویی که مرا پرده به چنگ تو درید» یافت می شود؟

- ۱ استعاره، ایهام، مجاز ۲ کنایه، استعاره، تشبیه ۳ استعاره، جناس تام، تشبیه ۴ کنایه، ایهام، تناسب، جناس تام

۱۱ در همی گزینیه ها به جز گزینیه ی مفهوم مقابل بیت زیر بیان شده است.

- « به دو چشم خون فشانم، هله ای نسیم رحمت که ز کوی او غباری به من آر توتیا را »
۱ ای صبا، زان سر کو منتظران را گردی
۲ به چه بدم این دو دیده که دو رخنه ی بلا شد
۳ ای صبا، گردی ز نعل مرکبش بر من رسان
۴ ای صبا، خاک رهش آر و بینداز به چشم
تا بدین دیده دگر زحمت آن در ندهند
ز ره تو با صبا هم قدری غبار نامد
تا دوایی بر جراحت های پنهانی نهم
که بلاها همه زین رخنه درون می آید

۱۲ مفهوم نهایی کدام بیت با مفهوم بیت زیر مشترک است؟

حافظ به خود نپوشید این خرقة می آلود ای شیخ پاک دامن، معذور دار ما را

- ۱ مست می عشق را عیب مکن سعدیا
۲ با مدعی بگوی که ما خود شکسته ایم
۳ ما قلم در سر کشیدیم اختیار خویش را
۴ راستی کردند و فرمودند مردان خدای
مست بیفتی تو نیز گر هم از این می چشی
محتاج نیست پنجه که با ما درافکنی
اختیار آن است کو قسمت کند درویش را
ای فقیه، اوّل نصیحت گوی نفّس خویش را

۱۳ مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱ برو طواف دلی کن که کعب هی مخفی است
۲ روی من در توست آمد شد به سوی دیگران
۳ صدق در طوف چو باشد حرم و دیر یکی است
۴ یارب این کعبه ی مقصود تماشاگاه کیست
که آن خلیل بنا کرد و این خدا خود ساخت
من درون کعب هم هر سو که رو آرم رواست
کعبه دور است خرابات به دل نزدیک است
که مغیلان طریقش گل و نسرین من است

۱۴ معنی روبه روی چند واژه، درست است؟ (مکیدت: چاره گری) (قضبان: شاخه درخت) (سلیم: مارگزیده) (سیلک: نخ و ریسمان) (سنان: سرنیزه)

(خریف: پاییز) (توجّع: گرسنگی) (جگرآور: شجاع)

- ۱ سه ۲ چهار ۳ پنج ۴ شش

۱۵ معنی چند واژه در مقابل آن غلط آمده است؟

(عبر کن: نگاه کن) (قاپوچی: دربان) (معهود: شادمان) (رفع کردن: شکایت کردن) (شهناز: گوشه ای از شور) (رضوان: دربان بهشت) (قهر: خشم)

- ۱ دو ۲ سه ۳ چهار ۴ پنج

۱۶) کدام دو بیت تماماً به عبارت «عادل در دفع مکیاد دشمن، تأخیر صواب نبیند» تناسب دارند؟

- الف) چو گرگ خبیث آمدت در کمند
ب) بنایی که محکم ندارد اساس
ج) مگو شاید این مار کشتن به چوب
د) چو شیر آن که را گردنی فربه است
- بکش ورنه دل برکن از گوسفند
بلندش مکن ورنه کتی زو هراس
چو سر زیر سنگ تو دارد بکوب
گر افتد چو روبه، سگ از وی به دست

۴) ب - د

۳) د - الف

۲) الف - ج

۱) ج - ب

۱۷) مفهوم کدام بیت، با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) چهره را از عشق خوبان ارغوانی کرده‌ایم
۲) پیری به رخ ما خط از آن رو کشیده است
۳) پیری آن نیست که بر سر بزند موی سپید
۴) هر چند پیر و خسته دل و ناتوان شدم
- شوخ چشمی بین که در پیری جوانی کرده‌ایم
تا خوانی از این خط که ز دنیا چه کشیدیم
هر جوانی که به سر عشق ندارد پیر است
هر که که یاد روی تو کردم جوان شدم

۱۸) مفهوم ابیات دوگانه در کدام گزینه یکسان نیست؟

- ۱) دلا! تا کی در این زندان، فریب این و آن بینی؟
۲) هر کمالی را زوالی هست در زیر فلک
۳) نیست سودی که زیانش نبود در دنبال
۴) که گر عرشی به فرش آیی، وگر ماهی به چاه افتی
- دلا زین عالم فانی اگر تو مهر برداری
سر الب ارسلان دیدی، ز رفعت، رفته بر گردون؟
ور امروز اندر این منزل تو را جانی زیان آمد
اگر تو فی‌المثل ماهی و از گردون سپر داری
- یکی زین چاه ظلمانی برون شو، تا جهان بینی
چه از فانی گذر کردی سوی باقی بقایابی
ماه ناقص بدر تا گردید کاهیدن گرفت
به مرو آ تا کنون در گل تن الب ارسلان بینی
بار می‌بندم از آن شهر که بازاری هست
زهی سرمایه و سودا که فردا زان زیان بینی
وگر بحری تهی گردی، وگر باغی خزان بینی!
به سر، عمر تو را لابد زمانه پی‌سپر دارد

۱۹) مفاهیم «ناپایداری دنیا، دعوت به صداقت، بی‌قراری عاشق، صفای باطن» به ترتیب، از کدام ابیات دریافت می‌شوند؟

- الف) روی در مسجد و دل ساکن خمار چه سود؟
ب) شب‌های بی‌توام شب گورست در خیال
ج) چنان نورانی از فرّ عبادت
د) زمانه را چو شناسی که چیست عادت او
- خرقه بر دوش و میان بسته به زتار چه سود؟
ور بی تو بامداد کنم روز محشر است
که گویی آفتابانند و ماهان
روا بود که کسی تکیه بر زمانه کند؟

۴) ب، ج، الف، د

۳) ب، الف، ج، د

۲) د، ب، الف، ج

۱) د، الف، ب، ج

۲۰) معنی مقابل چند واژه نادرست است؟

- (کمیت: اسب سرخ مایل به سیاه) (هله: خوش باش) (ستوه: ملول) (صلوات: درود) (عنود: ستیزه) (کومه: کپر) (گلّه: پشه بند) (استیصال: درمانده) (شرطه: باد موافق)

۴) شش

۳) پنج

۲) چهار

۱) سه



پاسخنامه تشریحی

در این گزینه سخنی از ارزش به میان نیامده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱

سخت

حافظ شیخ را به طنز پاک دامن شمرده، یعنی کسی که دامنش به می عشق آلوده نشده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۲

سخت

۱ ۲ ۳ ۴ ۳

سخت

ناپایداری قدرت ۱ ۲ ۳ ۴ ۴

سخت

سایر گزینه ها به خواست و اراده ی الهی اشاره دارد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

سخت

۱ ۲ ۳ ۴ ۶

سخت

۱ ۲ ۳ ۴ ۷

سخت

مخفی ایهام دارد ۱- پنهان ۲- تخلص شاعری به نام زیب النسا از زنان شاعر هند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۸

سخت

۱- اعظم ۲- نصب ۴- غیظ ۱ ۲ ۳ ۴ ۹

سخت

«پرده دریدن» کنایه از «رسوا کردن» / ایهام تناسب: «چنگ» دو معنا دارد: ۱- چنگال، دست (که معنای مورد نظر بیت است)، ۲- آلت موسیقی که با «مطرب و پرده عشاق» تناسب دارد. / جناس تام: «پرده» در مصراع اول به معنای «نوا و نغمه» و «پرده» در مصراع دوم به معنای «حجاب و پوشش» است.

سخت

در بیت صورت سؤال و بیت گزینه ی ۳، شاعر غبار کوی یار را برای شفافبخشی و بینا شدن چشمانش طلب کرده است، اما در گزینه های ۱، ۲، ۴، خاک کوی یار را برای نابینا شدن چشمان خود و ندیدن رخسار معشوق به منظور رهایی از عشق او درخواست کرده است.

سخت

بیت صورت سؤال و بیت گزینه ۳، بیانگر «نهی اختیار» هستند و «جبرگرایی و تقدیر» را توجیه می کنند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۲

تشریح گزینه های دیگر

گزینه ۱: ای سعدی! هر کسی که از می عشق مست است، خرده بگیر، تو نیز اگر عاشق شوی، مست می گردی.

گزینه ۲: با مدّعی بگو ما خود مغلوب و شکست خورده ایم، نیازی به مبارزه با ما نیست.

گزینه ۴: مردان خدا (عارفان) راستی پیشه کردند و گفتند که ای فقیه در ابتدا نفس خود را نصیحت کن.

سخت

مفهوم گزینه های ۱، ۲ و ۳، چنین است: توجه به خداوند و دل انسان که جلوه گاه حق و کعبه ی واقعی است، اما در بیت گزینه ی ۴، آمده است: آن کعبه ی مقصود که خارهای مگیلان راهش (سختی ها) در نظر من مانند گل نسرین لطیف هستند، تماشاگاه چه کسی است؟

سخت

معنی پنج واژه (مکیدت، سلیم، سنان، خریف، جگر آور) درست نوشته شده است. معنی واژه های نادرست: قضبان: جمع قضیب، شاخه های درخت / سیلک: حریر، ابریشم / توجع: دردمندی

سخت

عبر کردن: عبرت گرفتن، عبر: جمع عبرت - معهود: عهد بسته شده ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۵

سخت

شخص دانا وقتی که بر دشمن دست می یابد نباید تأخیر کند چون در دفع حيله و مکر دشمن تأخیر جایز نیست که در بیت (الف و ج) به این امر پرداخته.

سخت

در گزینه ی ۱ و ۳ و ۴ اشاره به عشق دارد که در ایام پیری سبب جوانی و طرب است ولی در بیت ۲ شاعر خط روی خود را نشانی از سختی کشیدن های عمر دانسته است.

سخت

مفهوم بیت اول گزینه ۳: هر سودی زبانی را در پی دارد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۸

مفهوم بیت دوم گزینه ۳: ضررهای در راه عشق در این دنیا، سود آن جهان را به دنبال خواهد داشت.

تشریح گزینه های دیگر

گزینه ۱: مفهوم مشترک: از دنیای فانی بگذر تا به دنیای معنوی و مطلوب دست پیدا کنی.

گزینه ۲: مفهوم مشترک: هر کمال و قدرتی را، زوال در پی است.

گزینه ۴: مفهوم مشترک: ناپایداری و نابودی سرانجام هر قدرتی است.

سخت



الف: ریاکاری را رها کن و صادق باش؛ بنابراین دعوت به صداقت می‌کند. ۱۹ ۱ ۲ ۳ ۴

ب: بدون معشوق، مرده‌ام؛ بنابراین عاشق ببقرار است.

ج: درو نشان نورانی است، پس صفای باطن دارد.

د: نمی‌توان بر زمانه تکیه کرد؛ ناپایداری جهان را بیان می‌کند.

سخت

معنی درست واژه‌ها: ۱ - هله: آگاه باش / ۲ - صلوات: درودها / ۳ - عنود: ستیزه‌کار / ۴ - استیصال: درماندگی، ناچاری ۲۰ ۱ ۲ ۳ ۴

سخت



پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴

